

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Piața Unirii No. 3.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile : . . . . . 200 Lei
Particulari : . . . . . 160 Lei
Membrii Agrului . . . . . 100 Lei

Nr. 3550/1932.

PARTEA OFICIALĂ

Ziua de 1 Decemvrie.

În ziua de 1 Decemvrie crt., când sărbătorim aniversarea istoricei adunări naționale dela Alba-Iulia, în care s'a înfăptuit unirea pentru totdeauna a Românilor de dincoace de Carpați cu frații de dincolo, ca și în anii trecuți, și în acest an, în toate bisericile Noastre se va oficia un Te-deum. Apoi preoții Noștri și de data aceasta își vor da întreg concursul la organizarea manifestărilor naționale aranjate cu prilejul acestei serbări din partea „Astrei” sau a altor instituțiuni naționale. — Oradea, la 21 Noemvrie 1932.

Nr. 3517/1932.

Stârpirea ruginii din sămănăturile de grâu.

On. Minister de Interne sub Nr. 13970/1932 a luat unele măsuri de apărare în contra ruginii, care și în acest an a făcut nespusă pagubă în producția de grâu; și a dat instrucțiuni folositoare de apărare, din cari, pentru orientarea credincioșilor Noștri, reproducem următoarele:

„În situația de azi a agriculturii românești grâul este principalul ei produs.

Insușirile acestei plante nobile fac, ca toți factorii competenți să stăruiască în estinderea culturii grâului și mai cu seamă în asigurarea producției acestei culturi costisitoare.

De vre-o câțiva ani încoace grâul este atacat an de an de o grozavă boală a cerealelor, dar mai ales a grâului, de așa numită rugină care are mai multe soiuri, dintre cari cea mai rea este așa numita rugină neagră.

Aceasta rugină ne-a distrus recoltele de grâu din vara trecută și ne distruge de vre o 5 ani încoace an de an recoltele, încât economia națională a suferit de vre'o 5 ani încoace din cauza acestei molime o daună de vre'o 5 miliarde lei.

Economia noastră națională nu mai poate suferi aceste daune față de cari noi nu putem sta nepăsători, ci trebuie să punem cu toții umărul și să scăpăm plugăria noastră de aceasta boală.

Pentru informare Vă comunicăm că în țara noastră rugină se prezintă sub trei specii și anume: a) *rugina brună*, apare la sfârșitul lunii Aprilie și până la începutul lunii Iunie, atinge maximum de dezvoltare în prima decadă alui Iunie și își termină evoluția între 15—20 Iunie. Este cea mai frecventă în țara noastră fără însă a cauza pagube prea mari. b) *rugina galbenă* mai puțin păgubitoare. Apare cam pe la 10—15 Iunie și face ravagii în ani ploioși și răcoroși în care vegetația este întârziată. c) *rugina neagră* apare tocmai către sfârșitul lunii Iunie pe timpuri umede și călduroase în care vegetația este întâr-

ziată, în aceste condițiuni produce foarte mari ravagii.

Rugina neagră își completează ciclul evolutiv pe planta numită „drăcilă” (*berberis vulgaris*) sau cum i-se mai spune drăgină, macriș roșu, lemn galben, macriș de râuri, macriș iepuresc, macriș spinos.

Pe frunzele și pe boabele acestei tufe se fac primăvara niște pete roșii cari conțin sămânța boalei pe care vântul o trece pe grâu și alte cereale îmbolnăvindule.

S'a stabilit că în țările vecine cu noi, dacă s'a distrus drăcila de peste tot, chiar dela munte și păridu pe unde se seamănă grâu, rugină n'a mai făcut decât pagube foarte mici cari nici nu mai intră la socoteală.

Praful ruginii este purtat de vânt și chiar din acest motiv drăcila trebuie distrusă peste tot deci și în locurile unde nu se seamănă grâu.

Pentru prevenirea invaziei de rugină trebuie să se ia următoarele dispoziții:

1. Se vor sămâna grânele cât de timpuriu pentru ca în timpul cât rugină atacă lanurile să fie pe cât posibil ajunsă la maturitate.

2. Se vor sămâna pe cât e posibil grâne precoce și rezistente.

3. Să se samâne grâul cât mai des pentru că lumina prea mare mărește receptivitatea grânelor la rugină. Grânele sămânate mai rar sunt mai atacate de rugină decât cele sămânate mai des.

4. Se vor arde miriștele sau se vor ogori adânc din toamnă prin ce se vor distruge miriștele și buruienile purtătoare de spor.

5. Se va distruge drăcila. Distrugerea acestei tufe prezintă o importanță capitală și interesează întreaga economie națională, deoarece drăcila este un arbust răspândit în toată țara, formând pâlcuri izolate sau garduri vii.

Este un arbust spinos cu coaja cenușie, lemnul galben, cu trei spini împreunați așezați la baza frunzelor sau ramurilor secundare, florile sunt galbene cu miros neplăcut, fructele sunt niște boabe rotunde de culoare roșu aprins. Crește prin tufișuri și lunci.

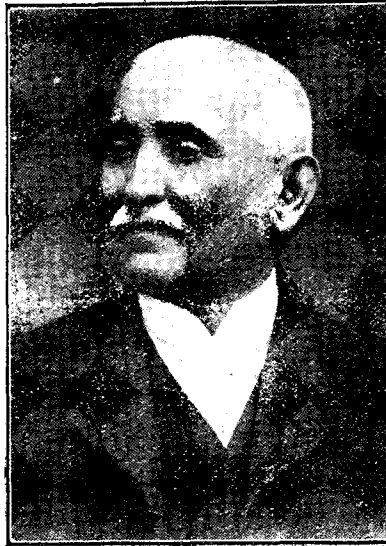
Rugina neagră pentru ca să își completeze ciclul său de viață infectează mai întâi o altă plantă care se numește gazdă intermediară și depe aceasta, infecțiunea prin intermediul anumitor spori trece pe grâu sau pe alte cereale. Gazda intermediară pentru rugină neagră o formează diferitele specii de drăcilă, deci salvarea noastră nu poate fi decât să distrugem aceasta drăcilă smulgând tufa rea din pământ cu rădăcini cu tot și arzându-o.

Frații preoți își vor indemna credincioșii să urmeze instrucțiunile date de On. Minister și să participe la concursul la acțiunea de apărare în contra drăcilei.

Oradea, la 16 Noemvrie 1932.

A reposat Dr. Demetriu Chiș.

Melancolia toamnei a așternut asupra sufletelor noastre și marea întristare de-a fi pierdut pe cel mai bun, pe cel mai evlavios, pe stâlpul organizațiilor noastre sociale religioase, pe Dr. Demetriu Chiș, avocat, președintele diecezan al Agrului și al Reuniunilor Mariane, cavaler-comandor al Ordinului papal „Sf. Grigorie cel Mare”. Am fi dorit să mai rămână între noi; spiritul său pașnic, pilda vieții lui atrăgătoare și plină de farmec ne-ar fi fost încă de mare trebuință în calea spinoasă și agitată de patimi a vieții. Dar el s'a dus, s'a grăbit să se retragă în împărăția păcii, a luminii și a odihnei, împărăție ce o dorea de mult din toate fibrele sufletului său și la care se pregătea mereu prin rugăciune, meditații și cuminecări zilnice. Oh, ce pildă de creștin practicant a fost Dr. Demetriu Chiș! Lacrimile celor ce l-au cunoscut și iubit ne spuneau de ce vedenie fermecătoare și încântătoare de suflet am fost despoiași prin moartea lui. Omagiul de pietate ce i-l-a dat mulțimea necuprinsă ce l-a însoțit la groapă, a fost cea mai grăitoare dovadă a respectului și a venerațiunii de care se bucura în fața tuturor cetă-

Dr. Dem. Chiș, 1854-1932.

tenilor, fără deosebire de confesiune și naționalitate. — Demetriu Chiș moare sărac în averi lumești, dar cu mult mai mare bogăție i-a fost comoara sufletească ce-a dus-o cu sine și dragostea universală cu care era înconjurat. Ce pildă vrednică de urmat în zilele de feroce materialism și ne bună goană după averi și plăceri! De s'ar afla mulți să-i urmeze și să învețe dela dânsul, comoara cea adevărată ar afla-o.

Înmormântarea lui a fost onorată cu prezența nu numai a tuturor autorităților publice și a unui imens public, ci și cu prezența celor doi episcopi ortodocși români, P. S. Roman Ciorogariu și Andrei Crișanul, cu a Excelenței Sale episcopului din Cluj Dr. Iuliu Hossu, și a Exc. Sale Dr. Valeriu Traian Frențiu, care, îmbrăcat în odăjdii, l-a însoțit până la groapă.

Sufletele noastre se despart cu greu de mormântul care cuprinde osemintele celui mai iubit și mai respectat părinte, dar în pierdere ce am suferit ne întărim cu propusul ferm de-a-i imita pilda de blândețe și de bunătate. Tatăl celor drepți să-l primească în împărăția luminii sale.

P. Dr. T.

Inmormântarea.

Dr. Dem. Chiș, cel mai venerabil credincios al eparhiei noastre, părintele blând și binevoitor, a reposat în seara zilei de Sâmbătă 12 Noemvrie crt, în pneumonie. Avea 78 ani. O moarte mai senină nu-și poate dori nimeni. După ce s'a împătășit și în ziua aceea, ca în toate zilele vieții sale zilnic, după ce a trecut o ziă destul de liniștită, seara la orele 7,20 sa stins încet ca o lumânare, împrejmuit de fiicele sale Nora și Valeria și nepoțica Zoe pe care au așteptat-o, fiind confortat de Sf. Ungere de pe Urmă și deslegare generală administrată de Păr. Dr. Aloisie L. Tăutu, profesor de teologie. Încă în acea seară, precum și în zilele următoare de trei ori la zi Rvs. Gh. Maior, arhidiacon și protopopul districtului central, a săvârșit, cu un sobor de preoți, serviciul panachidei. Luni în 14 Nov. la orele 9 a. m. coștiugul a fost transportat în catedrala rom. unită, unde Exc. Sa episcopul Dr. Valeriu Traian Frențiu, înconjurat de un mare sobor de preoți, a oficiat, cu mare solemnitate, sf. Liturghie funebrală, la care a cântat corul bărbătesc al teologilor dirijat de măestrul Francisc Hubic D. m. la orele 14 a avut loc, tot în catedrală, prohodul, oficiat de Exc. Sa episcopul Dr. V. Traian Frențiu împreună cu 10 preoți și doi diaconi. Corul bărbătesc de sub dirijarea măestrului Hubic a dat răspunsurile funebre — Cuvântarea panegirică din partea Bisericii a rostit-o Il. Domn Dr. Gheorghe Miculaș, preposit capitular și vicar general episcopesc, arătând în cuvinte foarte pătrunzătoare caracterul pur creștinesc și sufletul euharistic al ilustrului dispărut. La serviciul înmormântării au asistat, afară de reprezentanții tuturor serviciilor publice (Baroul avocaților, Curtea de apel, Tribunalul, prefectura, primăria etc. etc.) și Exc. Lor Dr. Iuliu Hossu episcopul de Cluj-Gherla (cumnat al defunctului), Exc. Sa R. Ciorogariu și Andrei Magier-Crișanul, episcopi ortodocși români din Oradea.

După terminarea serviciului religios, cortegiul, plecând spre cimitirul Olosig, s'a oprit în fața primăriei unde s'au ținut parentările oficiale. Au spus cuvinte de frumoasă apreciere la adresa defunctului: Exc. Sa Dr. Valeriu Pop, fost ministru, președintele general al Agrului în numele Agrului, Dr. Petru Popoviciu, prefectul județului, în numele Guvernului și al județului Bihor, Dr. Teodor Roxin în numele partidului național țărănesc al cărui preș. de onoare era defunctul, Dr. Nicolae Zigre în numele baroului avocaților Oradea, Andrei Crăciun,

ajutor primar în numele municipiului Oradea, consilier C. Dimitriu în numele Curții de apel, și Păr. Alex. Mihailescu în numele Băncii Cassa de păstrare civilă unde defunctul era președintele consiliului de administrație.

În tot parcursul drumului coștiugul era însoțit de membrii Comitetului Diecezan Agrului, Astrului și al Reuniunii Mariane. Dintre ruderii au însoțit la groapă pe ilustrul defunct fiicele sale Nora ing. Ioan Hossu și Valeria Blanu, ginerii săi ing. Ioan Hossu sub-director general cfr. București și Vasile Blanu farmacist Oradea, Exc. Sa episcopul Dr. Iuliu Hossu, nepoțica sa Zoe Hossu studentă în farmacie, precum și alte multe rudenii și o nesfârșită masă de public. Defunctul fiind Comandor al Ordinului cavaleresc „Sf. Grigorie cel Mare” și al Ordinului „Steaua României”, i s'au dat și onoruri militare.

Amurgul de seară al unei zile de toamnă târzie a acoperit cu razele sale aurii pe cel ce ne-a fost tuturor tată și prieten. Fie-i partea cu dreptii și amintirea în veci neuitată!

Cuvântare panegirică

rostită la înmormântarea rep. Dr. Demetriu Chiș în numele AGRU-ului diecezan și al societăților religioase diecezane de d-l Ștefan Mărcuș, membru în Comitetul Diecezan AGRU.

Jalnici ascultători!

În iernatecul din prag, moartea a repurtat încă o biruință asupra virtuții.

S'a stins, fără multe suferințe, în brațele alor săi, înconjurat de devotații lui, ca o frunză îngălbenită la pământ, trecând la nemurire, Dr. Demetriu Chiș, avocat, inițiatorul și organizatorul Agrului catolicilor din România, tatăl Reuniunilor Pii, omul blând ca un copil, bun ca și pâinea cea de toate zilele, neînfrânt

în contra răului și covârșit de bunătațe, părunzător în adâncul firei oamenilor, care a dus o viață de sfânt în vârtejul patimilor lumești și a rămas de-apuri senin și liniștit în bățile ce revoluționează complexul întreg al societății noastre.

Credincios al Sf. Biserici, nu și-a tulburat firea cu nici una din îndoielile veacului. Simplă, ca întreaga lui viață, a rămas credința lui și conștiința devotată cuprinsă în cuvintele care le repeta de atâtea ori: Dumnezeu mi-a dat, Dumnezeu va lua, El imi dă puțerea, Numele lui să fie binecuvântat.

În fața noastră zace odihnit și așteaptă răsplata veșnică, ocrotitorul atâtor lipsiți, badea Chiș, promotorul așezămintelor scumpe ale Bisericii noastre. Trupul lui frânt se pleacă în pământul din care a fost făcut, dar sufletul rămâne între noi prin cece a creiat din idea dumnezească pentru mărirea Bisericii sale, pentru binele Patriei și al Neamului întreg.

Mortul nostru scump de astăzi nu-i un mort de toate zilele, atât de mult s'a distins prin cinstea și bunătața lui figura sa patriarhală pe care o jelim. Au murit mulți alții, mai mari și de o mai pronunțată anvergură, nici unul însă n'a putut să-l întrecă în dragostea și iubirea cu care a învins toate pornirile personale și a impus sentimentul de dalorie tuturor. El pleacă dintre noi, desăvârșind fapta cea mai bună pentru care înduratul Dumnezeu l-a miluit cu vârstă de patriarch, cu sănătate senină și cu vădania îndestulării faptelor bune în cari a trăit. A stat la postul său de onoare neclintit, fără ca să întrebe ce zice lumea, a trăit ca un drept și a fost fericit ca toți dreptii, uitând orice năcaz.

Cum ași putea eu, să descriu icoana fidelă a omului, care și-a confundat viața întreagă și s'a identificat pe deplin cu tainele scumpe ale Bisericii noastre, de carea a fost bine răsplătit?

Cum ași putea eu să descriu cu vorbe acel farmec al omului, care era zestrea cea mai scumpă dăruită prin legea firei, care dispăre odată cu dânsul din mijlocul nostru, lăsându-ne copii orfani, nemângâiași, și care face ca durerea noastră să rămână mai puternică și să nu-l putem înlocui.

Trebuia să-l vezi muncind pentru Biserica lui, trebuia să-l vezi devotat acestui spirit al Bisericii noastre Sfinte, trebuia să simți în credința lui neclintită, ca să înțelegi pe deplin izvorul nesecat al complexului său. Așa a putut să dea ființă unor organizațiuni în cari palpită iubirea deapropelului și lauda lui Dumnezeu.

Cei cari am stat în apropierea lui, și i-am auzit în fiecare zi sfaturile și gândurile, — cei cari i-am simțit și ne am încălzit în blândeța inimei sale, — aceia cărora ne a fost tată pentru tată, cu smerenie și devoțiune ne plecăm în fața sicriului, cu rugăciunea pe buze către Domnul Atot-Puternic, să ne lumineze cu spiritul lui cel bun. O viață atât de armo-

nioasă și atât de măreață în cele morale și religioase puțini laici au dăruit Creatorului lor.

„Școala iubirii lui Christos“ a pătruns în sufletul lui curat, formând un caracter etic-social, nestrămutat, binevoitor al tuturor. „E greu să-ți câștigi în lumea aceasta pace cu oamenii, — zicea dânsul în prefața din traducerea lui Sf. Alfons M. de Liguori, — și mai greu e, de multe ori, să și-o câștigi cu tine însuși. Adapă-te zilnic din iubire, căci cei curății prin focul dragostei și al suferinței vor vedea, că ea cuprinde înțelepciunea vieții.“

Abia au trecut câțiva ani de când s'a străduit să adune toți laicii catolici în jurul Bisericii lor la o muncă colectivă, și iată, că acest „Agru“ s'a ridicat mai presus de toate celelalte organizațiuni similare. Abia a trecut un an de atunci, când zilnic ne adunam în jurul patului său de bolnav, la postul de comandă, pentru ca să primim ordinele pentru organizarea Congresului general al „Agrului“ din Oradea, care, prin modul de organizare, prin lucrările sale și prin înfățișare, a pus în uimire fiii neamului întreg. Sunt numai câteva luni de atunci, când prin poveștele lui însuși a contribuit la reușita Congresului diecezan din Careii-Mari, ca acest Congres să se înalțe peste alte manifestațiuni religioase similare și procesiunea, de acolo să ia înfățișarea unui adevărat pelerinaj la împreunarea cu cele Sfinte ale Domnului. Și atunci ca și astăzi, și în totdeauna, nu s'a cruțat, s'a încrezut în puterile sale și s'a devotat voinței Celui de Sus. Încrederea în puterile proprii și adierea vântului rece de toamnă l-au doborât. Astăzi, când deplângem moartea lui, rămâne mai puțină, mai rărită generația cea mare, care a știut să formeze caracterele de granit, prin cari s'a clădit Țara noastră scumpă de azi. În neputința noastră căutăm să ne mângâiem cu fericirea lui, de care cerem să-i facă parte Tatăl Ceresc, când va sta față la Judecata cea veșnică.

Defunctul nu a avut însușiri strălucitoare cari să miște idolii mulțimei și cari creiază farmecul popularității maselor; a fost un suflet împăcat și echilibrat; popularitatea lui a fost cea îmbătătoare dragoste a tuturor, care este cea mai înaltă răsplată pe pământ. El n'a cunoscut vrăjmășie, cuvântul de „pace“ a împrejmuit întreaga lui ființă.

Acesta a fost Președintele nostru cel scump, cu care am trăit și cu care am lucrat împreună, pe care l-am iubit ca pe un tată, care a plecat dintre cei vii ca să lumineze prin darul lui Dumnezeu de acolo de sus, unde nu este nici înristare, nici suspinare, ci viață fără de sfârșit.

Ne înșiruim în rândurile îndesuite ale mulțimei, care îl petrece astăzi pe calea cea din urmă.

Bade Chiș, pașii noștrii ne vor conduce și Te vor duce în fața locurilor cari le-am bătătorit împreună zi de zi, de alungul străzilor din Oradea, pe unde de atâtea ori am trecut și unde am țesut îm-

preună firul rosturilor vieții noastre religioase-morale-sociale. Cu pași domoli, cu capul plecat, între cununi de flori și pe frunzele întinse la pământ, cu recunoștința tuturor, te petrecem în drumul Tău cel din urmă și cântăm cu glas înăbușit: *Veșnica lui pomenire!*

Lacrimile ne înneacă și nu vrem să le oprim, să curgă liniștite pe țărâna care te primește ca pe un fiu credincios al ei, rămânând noi cu mândria, că al nostru ai fost până la ultima ta suflare.

Mergi, iubitul nostru tată și Președinte, dă seama în fața Creatorului de faptele tale cele bune, noi împlim o rugăciune de iertare, căci nu este om care să fie fără păcat, iar Tu ai sămănat numai bine din bogăția vieții tale lungi și pline de prisos și de belșug.

Fie-ți țărâna ușoară și memoria înscrisă în istoria așezămintelor noastre sociale creștinești pentru Biserica, Neam și Patrie, — binecuvântată în veci.

Ștefan Mărcuș, avocat.

Catolicismul și unificarea sufletească

— Răspuns pentru „Legea Românească” —

V.

Ortodoxia ca factor de apropiere între popoare. Incheiere.

Marele cataclism ce s'a deslănțuit asupra omenirii, în urma războiului mondial, făcu ca popoarele lumii să simtă tot mai intensiv nevoia unei colaborări, pe toate lărmurile.

Dealtfel, lumea pururea a simțit necesitatea unei solidarități între țări și neamuri. Diferitele tratate internaționale fac dovada acestor manifestări de colaborări internaționale. Națiunile nu pot trăi în izolare, au nevoie de ajutorul și prietenia celorlalte națiuni. În acest scop s'a încercat, în decursul ultimelor decenii, înființarea diferitelor societăți internaționale. Așa, îndată după războiul mondial, s'a înființat, pentru înfrățirea popoarelor, „Societatea Națiunilor”, cu sediul la Geneva. Aceasta societate, însă, e departe să tragă în fapt misiunea pentru care a fost creată, lovindu-se la tot pasul, după cum s'a dovedit în decursul acestui deceniu, de orgoliul și egoismul națiunilor. „Societății Națiunilor” îi lipsește acel ceva, ce ar putea apropia popoarele lumii: iubirea de aproapele, răzmată pe principiile evangheliei. Iubirea de aproapele nu se poate concepe decât în felul arătat de Biserica lui Hristos. Dacă „Societatea Națiunilor” ar avea la bază adevărurile eterne evanghelice, și dacă popoarele lumii i-ar asculta glasul, n'ar fi în lume alăta strâmbătate și năcazuri. „Eu sunt lumina lumii, cel ce vine după mine, nu va umbla întru întunec, ci va avea lumina vieții”¹⁾. „Cât sunt în lume, lumină sunt lumii”²⁾ — a zis Mântuitorul lumii.

La baza societății omenești trebuie să stea principiile lui Hristos. Omenirea, cu dela sine putere, nu va ieși niciodată la liman. Omenirea trebuie să se întoarcă la Hristos. Până la Hristos nu s'a auzit din gura nimănui cuvintele: „Iubiți pe vrășmașii voștri, grații de bine pe cei ce vă grădesc pe voi de rău, faceți bine celor ce vă uresc pe voi și vă rugați pentru cei ce vă asupresc și vă prigonesc”³⁾. Biserica lui Hristos n'a încetat niciodată de-a invita popoarele la înțelegere și frăție. Hristos, prin vicarul său Papa dela Roma, invită pe toți fiii săi, și pe cei rălăciți, căci toți îi sunt fii — la adevărata dragoste frățească ce radiază din Biserica lui Hristos, îi invită să se reîntoarcă la Hristos și să se reîncadreze în Biserica Lui. Câte enciclice papale s'au dat în acest scop! Dar glasul Sfântului Părinte n'a găsit întot-

deauna ascultare. Așa, — crezând că și în afară de Biserica lui Hristos vor putea activa pentru apropierea popoarelor — s'au adunat la 2 August 1914 la Constanța, din Elveția, o mână de protestanți, cu scopul ca să înființeze „Alianța universală pentru înfrățirea popoarelor prin Biserica”. Zadarnic s'au adunat, căci rezultatul produs de această asociație nu este de loc învederat. Nu este nevoie de nici o asociație pentru înfrățirea popoarelor înființată în afară de Biserica lui Hristos. Înfrățirea popoarelor se poate face numai prin și în Biserica lui Hristos. Popoarele pământului trebuie să asculte de chemarea Domnului, care zice: „Întoarceți-vă la mine și eu mă voi întoarce către voi” (Zah 1, 3).

Noi Români încă am avut parte de un congres regional al acestei asociații, la Sinaia, în Septembrie 1924, în mânăstirea de acolo. Arhimandritul Dionisie Simionescu, starețul acelei mânăstiri „era complet desamăgit de cele ce văzuse și auzise. Discuțiile fură mai aprinse, decât cele dintre Clemenceau și Lloyd George și cu rezultat nul”¹⁾.

Pentru împăciuirea popoarelor prin Biserica s'au mai ținut congrese între popoarele protestante, divizate în cel puțin 200 secte; la unele congrese și noi Români am luat parte; așa la congresele din Geneva (1920), Stockholm (1925), Lausanne (1927), Londra (1930) și mai pe urmă la 15 Oct. 1931 la cel din Lambeth (Londra) prin I. P. S. Nectarie al Bucovinei. Toate aceste congrese s'au terminat fără de nici un rezultat practic. Dar nici nu e mirare, atât de mare e distanța între diferitele secte protestante, încât nici nu se poate închipui și vorbi de o apropiere chiar între diferitele secte protestante; iar distanța între ortodoxie și protestantism e cu mult mai mare, ca un om serios să-și poată închipui, că vr'odată ortodoxia înfrățită, cu protestantismul, ar putea colabora la împăciuirea popoarelor, având la bază principii de credință cu totul opuse. Tot ce se discută la aceste congrese sunt vorbe de paradă și lipsite de sinceritate. Păcat de banii Statului aruncați pentru astfel de drumuri.

Chiar și ortodoxia și a dat seamă de acest fapt. O parte din conducătorii bisericilor ortodoxe ale Răsăritului, văzând neseriozitatea acestor fel de congrese, s'au gândit ca să organizeze un congres al bisericilor ortodoxe, în vederea ținerii unui sinod ecumenic, dorind prin aceasta ca să creeze o unitate de

¹⁾ Ioan, 8, 12.

²⁾ Ioan, 9, 5.

³⁾ Mateiu, 5, 46.

¹⁾ M. Theodorian-Carada: Pax, București, p. 10.

colaborare între bisericile ortodoxe autocefalizate și îndușmănite, și astfel să contribuie și ele la pacea lumii, la bunăînțelegere dintre popoare.

În vederea ținerii acestui sinod ecumenic, s'au adunat la o conferință interortodoxă, ținută în 8—23 Iunie 1930, în mănăstirea Vatopedi de pe muntele Athos. Noi Români, am fost reprezentați prin P. S. S. Episcopul Lucian Triteanu dela Roman și P. S. S. Tit Simedria dela Patriarhia din București.

P. S. Sa Arhiereul Tit Simedria a și făcut o dare de seamă despre acest congres interortodox la „Radio”-ul din București, publicată și în „Cuvântul” din București, în nr. 23 și 24 Iulie 1930.

În expunerea P. S. Sale găsim următoarea frază vrednică de a fi relevată. „În calea unui sinod ecumenic al ortodoxiei stă o întreagă serie de obstacole, cari acum fac piedecă în calea unei perfecte armonii între diferitele mlădițe ale bătrânului trunchiu al Sf. biserici ortodoxe”.

Noi prea bine știm cari sunt acele piedeci. Bisericile ortodoxe sunt departe de-a se înfrăți. Sunt rău îndușmănite. E greu să vorbești de înfrățirea bisericilor ortodoxe. Știm prea bine în ce relații sunt Bulgarii cu scaunul patriarhal din Constantinopol, și azi fiind considerați Bulgarii din partea Constantinopolului ca schismatici. Iar ortodoxia românească niciodată nu se va înfrăți cu Fanarul, care secole de-a lungul ne-a fost dușman de moarte. Crimele și atrocitățile comise în contra elementului românesc din partea acestei patriarhii nu se pot uita! Elementul românesc, în general, este persecutat de „frații” în pravoslavie. Și azi, când toată lumea vorbește de înfrățirea popoarelor, Români de peste hotare trebuie să îndure din partea „fraților” ortodocși prigonirile cele mai teribile și neînchipuite fiindcă Patriarhia Constantinopolului, dușmană latinității, urește tot ce e latin. Noi Români, popor latin, prin vitregia vremurilor, fără voia noastră, am ajuns sub oblăduirea acestei patriarhii. Această patriarhie în locul dragostei lui Hristos a sămănat ura omenească. Și-a bătut joc de noi în modul cel mai ordinar și ne-a spoliat de averi. Cele mai întunecoase pagini din trecutul nostru cultural au fost prilejuite de această patriarhie, încercând, prin toate mijloacele, să ne ție în întunec și să ne rușinăm de originea noastră romană, de originea unui popor care slăpânia odinioară lumea întreagă. Multă grijă a pus să ne vieceze sufletul căutând să ne împiedece dela un contact sufleteș cu frații noștri latini. Am ajuns să urim pe latini și credința lor, mai ales începând cu veacul al XVIII, când Fanarul în alianță cu Muscalii au conceput pierirea noastră. Dar pentru a reuși și nu cumva ca acest popor latin trezindu-se din letargia morții, să găsească reînnoire sufletească în credința sa romană, și astfel pe Români nu i ar mai avea ca instrumente oarbe ale planurilor lor diabolice, „mână în mână, Muscalii și fanarioșii, un veac și mai bine, prin mânăstiri și prin publicațiuni, luptară să vâre în sufletul românesc ura de Papalitate. Broșuri, de tot felul, învățau pe Români, că latinii mânâncă carne spurcată, îngăduesc nuntă între frate și soră, că au drept Papă o femeie, și câte năsbălii pe care nu le explică decât ignoranța timpului”.¹⁾ Asta a însemnat pentru Greci și Muscali, în decursul veacurilor, înfrățirea popoarelor prin Biserică. Așa se explică, că Români, cari până la fanarioși au fost așa zicând în legături aproape permanente cu Sf. Scaun al Romei, au ajuns să urască religia romană, dându-se pradă

pravoslavnicilor, cari au căutat să găluiască orice manifestare a sufletului nostru latin. Și azi mai sunt la noi porodițe pravoslave cari caută, prin toate mijloacele, să ne despartă de latinitate, încătușându-ne în lanțurile ortodoxiei, dușmană romanității, încadrându-ne în concertul balcanic.

E de tot curios să-l vezi pe Românul latin alături de Bulgar, Sârb și Grec. Nu vi se pare, că e un non-sens, un caraghioslăc, Roman — Latin și pravoslav?

Ce bun și răbduriu e Românul! Deși haljocorit, huiduit, schingiuit din partea acestor neamuri balcanice, totuși e mândru că se poate înfrăți cu canibalii Românișmului! Se pare — altfel nu ne putem explica — că Românul e frate cu Bulgarul, Grecul, Sârbul și Muscalul. — E ceva sfâșietor să mai continuăm. Ne stă mintea în loc, și trebuie să exclamăm: *Doamne, scapă-ne de robia întunerecului!*

Aceste neamuri sunt străine de noi și dușmane romanității. Și dacă, din nenorocire, în urma vitregiei vremurilor, am ajuns cu ei în legături sufletești, azi nimic în lume nu ne mai poate ținea în această frăție. Ortodoxia greco-slavă este străină de sufletul nostru latin. Descătușându-ne din cătușile ortodoxiei, am scăpa din concertul acesta pentru înfrățirea popoarelor. Am contribui la refacerea unității Bisericii lui Hristos. Am servi interesele vitale ale neamului românesc. Am reface unitatea credinței romane și, încadrându-ne în Biserica Romei, am repara multe greșeli comise împotriva elementului românesc, salvându-l din pericolul panslav.

Români au o datorie vitală de-a rupe cu trecutul atât de trist pentru un popor latin, și să-și îndrepte privirile înspre Apus. Tot binele ce se revărsase în trecutul nostru asupra noastră a fost rezultatul contactului nostru cu Apusul Sufletește suntem și trebuie să fim legați de Apus. Ce bine ne-a venit dela „frații” noștri Greci, Ruși, Sârbi și Bulgari? Am dori, în privința aceasta, un răspuns cinstit și românesc dela „*nomofilaxii*” ortodoxiei românești.

Răspunsul nostru e, că *absolut nimic, nimic*; adecă totuși ceva: o nesfârșită serie de rele și ticăloșii.

Români, în cele sufletești, trebuie să caute o nouă orientare. N'avem nimic cu Fanarul. Dar nu putem rămânea izolați în cele sufletești, de celelalte popoare ale lumii. Ar fi ceva necreștinesc, am fi în contradicție cu principiile creștinismului, fiindcă conform adevărilor evanghelice Biserica lui Hristos este una și în ea trebuie să se încadreze toate neamurile pământului. O parte din Români, plin pasul binecuvântat al marelui Atanasie, au ajuns în legături sufletești cu frații noștri latini, sub cârmuirea Sfântului Părinte al Romei, urmașul Verhovnicului Petru. Roadele bogate ale acestui contact sufleteș cu leagănul nașunii noastre sunt cunoscute, netăgăduite și slăvite de întreaga suflare românească. Drumul este deschis și Vicarul lui Hristos așteaptă să strângă la sânul său de părinte pe cei mai iubiți fii ai săi.

„Români însă, mai puțin decât oricine, au să se teme de Papa. Fii ai Romei au fost nouă veacuri. Trecuți la schismă, fără voia lor, ei au suferit atâtea sufletește și trupește după urma schismei, încât azi poate nu ar exista popor român, dacă Papii, în decursul veacurilor nu i-ar fi găsit, fără voia lor, luminându-i prin latinismul polon, ridicându-i prin unirea poporului din Ardeal, fără de care — încă odată — azi am fi toți sârbi, greci, muscali, dar români nu;

Sf. Scaun a fost cel mai mare și cel mai aprig apărător al latinității poporului român¹⁾ Ba mai mult, încă acum 20 de ani, Papa voise să creeze un patriarhat român-unit²⁾ în Constantinopole, care ar fi fost chemat să păstorească pe toți Românii de peste Dunăre. Ce ar fi însemnat aceasta patriarhie pentru bieții Aromâni! Azi, desigur, n'ar trebui să îndure din partea greco-slavilor atrocitățile de cari sunt pline coloanele ziarelor noastre. Că nu s'a înființat aceasta patriarhie, de vină, de sigur, n'a fost Vaticanul.

Ne sbatem, ne sbuciumăm degeaba, în loc să luăm o hotărâre creștinească și românească și să refacem legăturile sufletești firești. Să fim Români după sânge și lege! Trebuie să adoptăm catolicismul și să-l facem religie națională a Românilor de pretutindeni. Multe și mari ar fi foloasele acestei Sf. Unire. Multe și mari probleme naționale ar ajunge la un bun sfârșit. Binecuvântat va fi ceasul în care Românii de peste hotare vor scăpa din robia ortodoxiei pravoslave. Catolicizându-ne, am romaniza și ramura neromânească a catolicismului ardelenesc, fără însă a lua existența etnică a minorităților cu naționalitate bine definită, o chestiune mult prea importantă dintre problemele noastre de stat.

Prin aceasta am terminat seria articolelor noastre despre „catolicism” și „ortodoxie”, atingând numai problemele cele mai importante, căci despre această chestiune s'ar putea scrie articole nesfârșite. Problema e simplă: Se recere un gest de curaj creștinesc și românesc pentruca să refacem unitatea bisericii românești în spiritul dela Florența, în spiritul evangheliei și al adevăratei tradiții naționale și creștine; dar glasul acestei tradiții, glasul sângelui și al credinței, trebuie auzit. Cine are urechi de auzit să auză!

(Sfârșit).

Dr. Valeriu Hetco
advocat.

„Mane nobiscum, Domine . . .”

Gânduri de toamnă târzie.

Doi învățăcei bățătoresc drumul dela Ierusalim la Emaus. Pașii lor le sânt domoli, șovăitori, — gura lor mută, — abia la mari popasuri de le mai lasă buzele lor încleștate câte un oftat lung, dureros, — o vorbă, două, posomorite și aceste. Pe întreaga lor față se așterne o tristețe soră cu disperarea ce nu mai cunoaște mângâiere. Doar' pe seama lor toate s'au sfârșit în zilele aceste: rabinul lor adorat, în care și-au pus toată nădejdea — răpus mișelește, — discipolii îngroziiți de evenimentele zilelor din urmă — respirați în toate direcțiunile vânturilor . . . Era vremea, ca și ei, cei doi, s'o ia spre vetrele lor, să-și mai vadă de grija pâinei de mâine . . . Ce să mai caute în Ierusalismul ucigaș de proroci?!

Dar iată, că la o cotitură a drumului îi întâmpină

¹⁾ M. Theodorian-Carada, op. cit. p. 47.

²⁾ M. Theodorian-Carada: Biserica română din punct de vedere național, București, 1913, p. 29.

un străin, ce pare a-i aștepta tocmai pe dânșii. Li se îmbie de tovarăș de drum. Il primesc bucuroși, cel puțin vor avea pe cineva, care să-i distragă, să le mai resfire gândurile înnebunitoare. Din vorbă 'n vorbă trec la cele ce s'au întâmplat în zilele aceste în Ierusalim. Cei doi își destăiunesc toată amărăciunea sufletului. Străinul, după ce i-a ascultat cu toată bunăvoința, — îi dojenește pentru micimea sufletului și zăbăvnicia credinței lor, apoi le tâlcuiește toate locurile din Scripturi, ce se refer la Mesia cel făgăduit și sosit în sfârșit în persoana marelui proroc din Nazaret, ucis de mai marii sinagogei, dar înviat la trei zile, spre mai marea groază a călăilor săi, dar spre nespusa mângâiere și bucurie a celora, cari au crezut într' însul . . .

Cei doi ascultară din clipă în clipă tot mai entuziazmați vorbele dulci, ademenitoare, ale necunoscutului tovarăș, — admirară înțelepciunea și știința lui profundă în Scripturi, și în sinea lor își mărturisiră, că afară de adoratul lor măestru, nu mai auziră așa grăind om pe pământ. *Dar ochii lor, — o, acești ochi miopi și nenorociți, — se jmură, ca să nu-l cunoască pe El.* A trebuit să ajungă până la ținta călătoriei lor, să se însereze de-abinele, — să-l invite a mânea cu ei, — să se așeze cu ei la masă și să-l vadă „frângând pâinea”, ca în fine să-l cunoască, că *Domnul este*, — că Domnul le-a fost lor tovarăș pe tot drumul lung de șasăzeci de stadii . . .

***

Frații mei, tovarăși în drumul spre eternitate, suntem — ori cel puțin ar trebui să fim — și noi discipolii aceluiaș Domn Isus. Am pornit și noi odată, care de unde, către o țintă măreață, spre Ierusalimul văzut și descris cu așa culori vii de evanghelistul în Apocalipsul său (c. 21.). — Am pornit cu crucea în fruntea unor gloate creștine, a fiilor noștri sufletești. Și ne-am ținut unii alții binișor în drum, până la o vreme, până când adeca straițele ne-au fost încărcate din belșug cu merinde. Dela un timp însă a început a scădea acest belșug, ba într'o zi nenorocoasă ne trezirăm la realitatea crudă, că nu mai avem în străiși, decât niște fărimituri mucegăite. Și vai, cei mai mulți ne scârbirăm atunci de „nerentabilitatea” continuării drumului început. Mulți și-au întors spatele tuturor drumurilor ierusalimitene încă dela începutul călătoriei, — alții făcărăm deja o cale frumoșică, dar afurisita de straiță goală ne-a izgonit dela jumătatea cale, — fost-au unii dintre noi ajunși tocmai sub porțile Cetății veșnice, — și de aici s'au rentors, tot din pricina străiței pricinuite, și am luat-o cu toții îndărăt, lăsând cruce, gloate, tot-tot, și ne îndreptărăm cu pași grăbiți spre meleagurile tuturor Emausurilor rentabile: gospodărie din gros, — politizare cu nădejde, — speculațiuni febrile cu tot felul de vite corute și necornute prin cele târguri din țară . . . Și turmele noastre părăsite în mijlocul drumului! O, și ele s'au întors, resfirându-se prin tufișuri și potece nebătătorite, de unde la tot pașul le pândește primeddia de a fi capturate de lupii infomătați a sectarilor, slârpitori de neam și de lege . . .

Trist tablou, fraților, nu-i așa? Și să fie ore acest tablou real? În parte, durere — da . . . Sărmanii de noi, fugari ai datorințelor celor mai sfinte din câte numai există pe fața pământului. Numai pân'aci, până la epuizarea străiții cu pricina ne-a servit toată credința, speranța și dragostea noastră de Dumnezeu? *Malum omen.* Semn, că ori nu le-am avut de loc

aceste virtuți d-zeiești, ori că le-am avut în măsură atât de minimală, încât la prima încercare a tăriei noastre sufletești — s'au slins, au dispărut fără urmă, cași un „the castle in the air“ (fata morgana, mirajul).

Și totuși — o, iubire nepătrunsă de minte ome-nească! — nici după atâtea dezertări ale noastre dela datorie nu ne-a părăsit Domnul. El ni sa alăturat și'n drumurile noastre către Emausurile mai sus schifate. — El și nouă ne grăiește cu toată dulceața unui frate, unui tovarăș credincios, acuși din slovele scripturilor, prin graiul cutărui frate confesor ori predicator. — El și nouă ne talmăcește locurile din scripturi ce nu într'atăta pe Dânsul, ci mai vârtos pe noi ne privesc: despre purtarea cu răbdare a crucilor noastre mult — puțin grele, — despre luarea în grumaji noștri a jugului său dulce, — despre suportarea fără murmur a sărăciei sfinte. — — Dar vai, ochii noștrii, acești nenorociți ochi de Cleope moderni, ei se rețin cu învîrtoșare, ca să nu-l cunoaștem, necum din momentul ațășării sale, dar nici mai târziu. Legion este numărul acelor frați, cari o viață întreagă călătorim alături de Domnul, fără să-l băgăm în seamă, fără să ni se aprindă inimile de focul dragostei și al bucuriei la auzul vorbelor sale, cari, după zisa unui mare sfânt din Apus (Bernard), auzului le sint cea mai frumoasă simfonie, iar gurei — dulceața mierei din Hymetus... Cel puțin de l-am putea cunoaște „de către seara“ vieții noastre, întru frângerea pâinei cea de pe patul nostru de moarte! Dar despre un așa mare har nu cetim în Scripturi să-l fi hărăzit mai multora, decât unui singur fericit: sf. Dismas, tâlharul de-adreapta... Dar atunci — milostive D-zeule, — ce va fi cu noi cei mulți, cari necum să-l fi primit pe Domnul în tovorășie de-a lungul drumului vieții, dar nici nu l-am invitat să ne întovărășească, măcar ca un străin cinstit, dacă nu în altă calitate?! Când dară îl vom cunoaște?,... Vai, trebuie să se cutremure toate măruntaiele în noi la cugetul, că *odată va trebui să-l cunoaștem*, — rând pe rând, după cum ne va suna ceasul din urmă, va trebui să defilăm în fața Domnului. Da, îl vom cunoaște atunci, — dar vai, de mii de ori vai, nouăzeci și nouă la sută îl vom cunoaște pentru întâia și ultima dată, și apoi — apoi ne vom întovărăși celor ce cu atâtea duioșie intonează jalnicul: „Dintru adâncuri“, în cuptorul osândiților...

O, Frații mei, tovarăși de călătorie spre cele veșnice — veniți, până ne mai licărește opaițul vieții, veniți să ne închinăm și să cădem la picioarele lui Hristos, Impăratul și Dumnezeuul nostru, — și să-l invităm cu toată insistența de care numai putem dispune, ca Dânsul să ne fie călăuza vieții noastre, — să nu ne părăsească nici pe-un moment în drumul spre Ierusalimul ceresc, — să ne grăiască, să ne talmăcuască rosturile vieții, și noi îl vom asculta cu drag, entuziazmați. — Mai vârtos însă să-l invităm pe Domnul, ca pe la asfințitul zilelor noastre să rămână cu noi și să ne mai frângă odată pâinea cea de taină, atunci, când sufletele noastre se vor pregăti a-și părăsi lăcașurile lor de lut, pentru a-și primi plata după vrednicie...

Mane, o, mane nobiscum Domine, quoniam ad vesperascit et ad occasum pervenerunt jam dies vitae nostrae...

Gh. Hubic, Vașad.

Din activitatea clericilor Români din Viena

V.

„Armonia“ îndreptar ortografic și organiza-toare de concursuri cu premii.

Paginile „Armoniei“ mai cuprind și unele îndrumări ortografice făcute de redactorul Gh. Marchiș, pe cari am găsit de bine a le aminti aci. Și aceasta mai ales pentru că pun în evidență marea grijă ce o aveau tinerii scriitori pentru gramatica și ortografia română.

Astfel întâlnim îndrumări cu privire la accentuare, care în limba română — cum încrestează G. Marchiș, cade, la cuvintele terminate cu vocală, pe silaba pen-ultimă: casa, apa; la cele terminate în consoană pe silaba ultiimă, ex.: făcutu; iar dacă eliminăm *u* mut dela sfârșit pe care unii nici nu-l folosesc, atunci se observă numai întâia regulă. Excepții: flamura, singuru, și altele. Accentul dublu pe *i* dela *singuru* îl explică astfel: Literile *c, d, g, s, t*; se immoaie, dacă le urmează *i*, ex.: „cocu, coci, sugu, sugi, etc.“ Cu toate aceste sunt cuvinte, care fac excepție, ex.: ghiă-tia, ghimpu, simetria. Pentru a ști cari litere se immoaie în cazul de față avem nevoie de anumite semne. „Eu — spune redactorul — folosesc după *e* și *g, h*, iar după celelalte *i*. Accentuarea neregulată o însemnez cu semnul greu (˘). Semnul ascuțit (˘) îl folosesc la *e* și *o*, când sună ca și diftongi, ex.: cêpa, sâre. Și deoarece la *singuru* accentuarea *e* neregulată și totodată rămâne și *s* înainte de *i* neînmulțit, se însemnează cu două accente grele (˘˘). *Sê* are accent circumflex pentru a se deosebi de pronumele *se*.

„Armonia“ mai era și organizația de concursuri cu premii, cari, de obicei, constau din cărțile aflătoare în bibliotecă în mai multe exemplare.

La un astfel de concurs s'au dat spre lucrare următoarele subiecte: „Oare ar fi fost mai bine pentru limba și literatura națională, dacă ar fi avut și ar avea și azi Români în Biserică ritul și limba latină, sau așa că au avut și au ritul grecesc?“ Ca premiu se fixează trei tomuri din „Biblioteca românească“ și mai multe numere din „Gazeta și Fôia“.

Apoi pentru o legendă în versuri, dreptul canonic de Șaguna.

Nu cunoaștem rezultatul acestui concurs, dar am găsit vreo două notițe în cari redactorul prelungea termenul de decernere a premiului.

Acesta ar fi în linii generale conținutul revistei „Armonia“, care cu toată primitivitatea tehnice a jucat oarecând un rol destul de important în strângerea rândurilor, armonizarea aspirațiunilor îndreptate spre adânc-simțita dragoste de neam a clericilor Români din Viena.

Din cele spuse până aci se poate observa, că cei câțiva clerici Români dela „sf. Varvara“ din Viena, pe lângă îndeletnicirile lor în domeniul științelor teo-

logice, s'au arătat mari apărători și infocași iubitori ai graiului românesc. Ajuțați de superioritățile înțelegătoare ale Institutului, având în fruntea lor pe cărturarul Dr. Grigorie Silași, prof. mai târziu la universitatea din Cluj, ei fac cinste generației de tineri din a doua jumătate a veacului trecut. A înființa între streini o soc. literară română cu bibliotecă destul de frumoasă, a edita cărți, a scoale o revistă, fie ea chiar scrisă cu mâna, sunt tot atâtea fapte, care nu pot fi trecute cu vederea.

Iată de ce am găsit de bine a fixa aci în coloanele larg primitoare ale „Vestitorului” crâmpee dintr'o activitate destul de rodnică a unor clerici Români catolici, care numai stimulent de muncă și avânt ne poate servi.

Și vor mai fi aceste rânduri o neînălțurabilă dovadă a sentimentelor de care erau pătrunși tinerii Români catolici, fie chiar studenți în Teologie și pe deasupra într'un Institut strein, față de neamul și limba lor.

Celelalte societăți literare ale clerului tinăr de mai târziu și din vremurile noastre, fie adăpostite de Blaj: „Inochentie Micu Klein” înființată în 1864, fie de Gherla: „Alexi Șincai” înf. 1864, fie de Oradea: „Sf. Ioan Gură de Aur” (1913), nu sunt și n'au fost decât expresia acelorăși gândiri și nizuințe: societăți literare religioase, lucrând pentru promovarea culturii și întărirea credinței în popor.

Eugen Micu.

CRONICI

— † Aurel Orian, protopop on., preot pensionar, Cavaler al Ord. „Steaua României”, a reposedat în Domnul, Sâmbătă în 19 Noemvrie, orele 3 d. m., în vârstă de 77 ani și 52 ai preoției sale. A fost înmormântat Luni în 21 crt. în Șimleul-Silvaniei. *Fie i partea cu drepții și odihnească în pace!*

— Șezătoarea Agrului catedralei. Duminică în 20 crt. organizația locală a Agrului dela catedrală și-a ținut a doua șezătoare publică culturală, religioasă, în cartierul „Steluța” din str. Centrală. Ședința o deschide d-l preș. Dr. Savu Marta, apoi conferențiază d-l medic Dr. Alex. Crișan despre palimi și boli sociale; teologul Eugen Pantea citește frumoase învățături despre înfrânarea limbii; elevii dela școala primară No. 7 și grădinița de copii au recitat o serie de frumoase poezii morale pregătiți fiind de D-na Iovan Aneta, n. Robotin directoara grădiniței de copii, care a avut bunăvoința de-a primi publicul adunat cu cunoscutele afabilitate creștinească. Păr. protopop și arhid. on. Emil Bran a ținut cuvântarea de încheiere îndemnând credincioșii la viață religioasă creștinească, singură în stare de a ne mântui din criza ce bântue și singură în stare a ne mângâia. Corul Soc. „Sf. Ioan Gură de Aur” și fanfara școlii normale unite a contribuit cu un frumos program muzical. Proxima șezătoare va avea loc în Veneția în ziua de 11 Dec. orele 4 d. m. în localul gimnaziului de băieți „A. Roman”.

— Misiuni în Ceheiu (jud. Sălaj). În zilele de 4—8 Noemvrie crt. Păr. misionar diecezan Dr. Dominic Necolăeș a predicat misiuni sfinte în parohia Ceheiu producând prin cuvântările sale convingătoare efecte

statornice în credincioșii ascultători din loc, Giurtelec și Criștelec. Au fost 350 cuminecări. La mărturisiri au ajutat Preacucernicii Preoți: Rvs Petru Cupcea vicarul Șimleului, Mon. Avram Dragoș din Siciu, On. Vasile Moody paroh II Șimleu, On. Ilie Vetișan din Porț, On. Andrei Plăian, prof. de religie în Șimleu și Rvs. Alimpiu Coste parohul local.

Mult am fi dorit ca atât corespondentul ziarului „Universul” cât și alții cărora le place a pescui în ape tulburi, să fi participat și la aceste manifestații creștinești și românești, după cum a făcut la ceva boțezuri de-ale baptiștilor ținute aici în primăvară, alarmând lumea că creștinii din Ceheiu se „pocăiesc” cu toții, și astfel să se fi încredințat că parohia Ceheie, — abstrăgând dela câțiva „baptiști” ce sunt aici, — este o parohie creștinească, gr. cat. română, cu viață sufletească adâncă. *Correspondent.*

— **Asociația Studenților Români Uniți** (— Astra —) dela facultatea de Drept din Oradea, în adunarea generală din 16 Noemvrie a. c. și-a ales următorul Comitet executiv pentru anul școlar 1932/33: *Președinte:* Salustiu I. Turdeanu. *Vicepreședinte:* Mihalca Vasile. *Secretar general:* Dumitru Nedelea. *Secretar de ședințe:* Terențiu E. Stoicănescu. *Cassier:* Hurgoiu Petru. *Controlor:* Gocan Ioan. *Bibliotecar:* Dumitru Luțaș. *Preș. comisiei artistice:* Vasile Filip. La congresul Federalei în Aiud (27 Nov.) au plecat în reprezentarea Astrului Oradea președintele, vice-preș. secretarul general și secretarul de ședințe.

— **Cel mai potrivit cadou de Crăciun** este frumoasa carte de rugăciuni de † Ioan Genț, legală în piele lux. La Soc. „Sf. Ioan Gură de Aur”, Oradea. Sunt în ea toate rugăciunile trebuincioase pentru un creștin bun.

— **Agrul caderalei** pune la dispoziția Onor. organizației locale din dieceză *Cartea de membru Agru* — trebuincioasă fiecărui membru al Asociației generale a Românilor Uniți, cu 2 Lei bucată; cu treicolor național și culorile papale. Trimitem și cantități mai mari.

— **Medalii pentru Societățile „Preasfintei Inimi”** se găsesc la Soc. „Sf. Ioan Gură de Aur” Oradea.

— **Mare serbare muzicală** va avea loc Duminică în 18 Dec. crt. în teatrul „Regina Maria” aranjată de școala normală unificată, cu concursul școlilor de aplicație. Intrarea cu program.

POȘTA RED. ȘI ADM.

— „Legea Românească” Oradea, Preacucernicilor, V'ați pierdut mintea de-abinele; vă faceți și rădicoși „denunțând întregii suflări ortodoxe din această țară întregită cu sângele soldaților ortodoxi” (sic!, n'or fi fost printre ei și catolici, lutherani din București ori chiar și evrei?) un fapt de totului izolat, am putea zice chiar *divers*, în ca-e, ori cum, nici Dv. nu puteți nega, că noi avem dreptate, deoarece noi nu cerem decât *legalitate*, care credem că n'a ajuns încă în această țară ultra-ortodoxă un privilegiu al pravoslavilor. — Vă doare pentru călugării catolici, aduși în eparhia noastră pentru ridicarea moralității și a culturii poporului? De nu sunteți orientați asupra menirii călugărilor în biserică, lăsați-vă instruiți de chiriarhul Dv. care a făcut la fel: a adus călugări în satele sărace și părăsite ale Bihorului, fiindcă preoți de mir și căsătoriți nu puteau trăi în ele. — Furia foșiană vă face să pierdeți orice respect și bunăcuviință când proferați insulte și injurii la adresa unui arhiereu care își face numai datoria de arhiereu român și creștin. D-zeu să vă ierte, căci neputința v'a făcut să pierdeți orice cumpăt, iar cine minte, vă vom arăta într'un Nr. viitor.

